

**Posudek oponenta
na diplomovou práci Mgr. et Bc. Zity Frydrychové
na téma:**

Zneužívání návykových drog a zakázaných látek dopingového charakteru ve vězeňském prostředí

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou zneužívání návykových látek a dalších zakázaných látek ve vězeňském prostředí. Jde nepochybně o téma velmi aktuální, a to nejen s ohledem na současnou situaci ve věznicích, ale též obecně vzhledem k vymezenému účelu trestu odnětí svobody a tomu, že závislost, resp. zneužívání návykových látek obecně a další jevy s tím spojené, patří k rizikovým faktorům z hlediska následné recidivy po propuštění odsouzených z výkonu trestu.

Práce je rozdělena do dvou základních částí. V první, teoretické, části se diplomantka zabývá vymezením pojmů, obecně aktuálním problémům vězeňství a drogové politiky a specificky též otázkám drogové politiky ve věznicích. Nutno dodat, že některé části práce, např. výklad o organizaci Vězeňské služby jsou do jisté míry již nad rámec zadání práce. Za nadbytečné lze považovat také např. obecné shrnutí postupu zpracování jednotlivých kapitol v rámci některých kapitol. Diplomantka se také v práci občas opakuje – v úvodu metodologie práce opět uvádí informace řešené již v teoretické části. Jako určitý problém lze zmínit např. i to že diplomantka některé údaje uvádí nově až v závěrečném shrnutí – jedná se o statistické údaje o drogové kriminalitě, ač by bylo vhodné to spojit s výkladem v teoretické části práce.

Zároveň je třeba poukázat, že se v teoretické části práce se lze setkat i s věcnými nesprávnostmi či nepřesnostmi. Jako příklad lze uvést to, že při vymezení pojmu návyková látka autorka uvádí definici v zákoně č. 140/1961 Sb., který již dávno není účinný, od roku 2010 je účinný trestní zákoník č. 40/2009 Sb. Zároveň zřejmě též nezaregistrovala konsekvence spojené s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 13/12 ve vztahu k výkladu na str. 23-24, což by mohla doplnit v rámci obhajoby diplomové práce.

V teoretické části práce se lze též setkat s tím, že autorka někdy svá tvrzení o aktuálním stavu dokládá někdy již velmi starými prameny údaje z pramenů z roku 2007 či dokonce 2000 - srov. např. na str. 34. Zároveň je třeba ovšem říci, že z práce je patrné, že jinde pracovala i s aktuálnějšími.

Pokud jde o praktickou část ocenit lze, že diplomantka skutečně provedla poměrně rozsáhlé expertní šetření v této oblasti, byť poznatky zde získané nelze vzhledem k použité metodologii generalizovat. Na to ostatně diplomantka do jisté míry v práci upozorňuje, možná by ovšem tato informace měla zaznít i v závěru práce. Při popisu zvolené metodologie výzkumu by dále bylo na místě podrobněji zmínit, proč byly vybrány právě věznice, které jsou zde zmíněny, a také je alespoň stručně charakterizovat, neboť některé věznice mohou být z hlediska tohoto výzkumu specifické, např. s ohledem na to, že je v nich vykonáváno ochranné léčení apod. To pak může ovlivnit následná zjištění. Ne zcela jasný je též princip, dle kterého byla vybrána střediska PMS. Zcela jasné též není, proč v případě kurátorů, předpokládám, že se jednalo o sociální kurátory, byla oslovována střediska PMS, kde kurátoři nepůsobí.

Zároveň je třeba upozornit na vnitřní rozpor v informacích autorky, které vyplynuly z dotazníkového šetření a to konkrétně, zda je pravdivá informace na str. 82 a v grafu č. 26, že 69 % respondentů na otázku, zda se ve věznicích se vyskytuje větší procento uživatelů drog, než na svobodě odpovědělo negativně. Což by byl poněkud překvapivé zjištění. Či naopak zda platí to, co uvádí na str. 91 a na str. 93 v závěru práce, čímž zároveň tím dokládá svoji hypotézu.

Obsah diplomové práce až na zmíněné problémy odpovídá zadanému tématu. Z hlediska systematického zpracování práce lze říci, že kapitoly na sebe v zásadě navazují. Diplomantka v práci v ještě dostatečné míře, pomineme-li výše uvedené nedostatky, seznámila s odbornou literaturou a dalšími prameny.

Přes výše nedostatky lze říci, že, s výše uvedenými výhradami, diplomantka zvládla v dostatečné míře zpracovat a analyzovat teoretická východiska a v zásadě též zpracovat výsledky dotazníkového šetření v praktické části.

Pokud jde o závěrečné zhodnocení a verifikaci hypotéz měla by též v rámci obhajoby blíže zdůvodnit, z čeho konkrétně dovozuje že hypotéza 2 byla částečně verifikována. Autorkou uváděné údaje v této části práce svědčí spíše o opaku.

Autorka dále v závěru práce uvádí, že práce je cenná tím, že se zde spolupracovalo s experty v oblasti vězeňství nikoli s odsouzenými, když má za to, že tyto informace mají vyšší výpovědní hodnotu, neboť představy a názory samotných odsouzených mohou být zkreslené pobytem ve vězení. Zde je na místě dodat, že i v případě expertů – pracovníků ve vězeňství, zejména těch, kteří jsou odpovědní za to, aby zamezovali přístupu k drogám ve věznicích, je třeba s určitým zkreslením počítat.

Nicméně lze říci, že základě všech získaných poznatků se diplomantce podařilo označit některé významné problémy, které souvisí s přítomností drog ve věznicích, a formulovala některé návrhy na zlepšení stávajícího stavu. V rámci obhajoby by mohla možná ještě doplnit, jak konkrétně Ministerstvo spravedlnosti působí v této oblasti ke zlepšení současného stavu.

Diplomantka také, až na výjimky, vyznačovala prameny, z nichž čerpala pro zpracování své diplomové práce, tak, jak je to obvyklé při zpracování vědecké práce. Nicméně je zjevné, že zejména při citaci dokumentů z webu, či obecně elektronických zdrojů se nedrží citační normy, což výrazně ztěžuje možnosti identifikovat, případně dohledat pramen, ze kterého čerpala. Např. na str. 28, uvádí jako zdroj pouze České vězeňství a rok, nikoli konkrétního autora či název článku, zároveň tento pramen, nelze dohledat v závěrečném seznamu literatury, obdobně někde pouze odkazuje na úvodní webové stránky instituce, nikoli konkrétní dokument, kde se nacházejí údaje, ze kterých čerpala - např. Vězeňská služba České republiky, 2020 - str. 71 či str. 44, obdobně Institut pro kriminologii a sociální prevenci - str. 37. Dále je třeba jen pro doplnění zmínit, že právní předpisy do seznamu literatury nepatří.

Jinak po formální stránce práce v zásadě splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Text je přehledně členěný. Po gramatické stránce práce též práce nevykazuje závažnější nedostatky. Občas se objevují určité stylistické nedostatky např. na str. 10, 29, či 62 -skrže, takováto - str. 76.

Kromě výše zmíněných nedostatků by pak diplomantka mohla v rámci obhajoby vysvětlit jedno ze svých tvrzení v závěru – tj. proč jsou, dle diplomantky, v současné době stále nerealizovatelné alternativní tresty pro uživatele drog. Právní úprava totiž u méně závažných

činů nijak nebrání ukládat těmto pachatelům alternativní tresty ukládat, případně je kombinovat s vhodnými přiměřenými povinnostmi, včetně např. povinnosti podrobit se léčení závislosti na návykových látkách, které není ochranným léčením podle trestního zákoníku.

V návaznosti na výše uvedené lze říci, že předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. V případě, že bude úspěšně obhájena, navrhuji ji klasifikovat dobře.

V Praze, dne 9. 6. 2020

JUDr. Jana Hulmáková, Ph.D.